

Els evangelis gnòstics, en cata

“

Els gnòstics, de fet, proposaven un altre cristianisme. Entre altres coses ells no van apostar per la resurrecció

MIREIA ROURERA

● Proa acaba de publicar *Els evangelis apòcrifs: textos gnòstics*, el segon volum sobre els evangelis no canònics que ha analitzat el biblista i rector de l'Ateneu Sant Pacià, Armand Puig. Fa uns anys Puig ja va publicar un primer llibre sobre els evangèlics no canònics, però aquest cop desvia l'atenció en els textos evangèlics apòcrifs del moviment gnòstic, que és el d'aquells cristians primitius que va quedar al marge del cristianisme que va triomfar. Els gnòstics, de fet, proposaven un altre cristianisme. Entre altres coses ells no van apostar per la resurrecció, tema cabdal en el cristianisme apostòlic. Ho explica Armand Puig en aquest llibre quan diu que pels representants d'aquest moviment “no s'ha d'esperar la mort per ressuscitar, sinó que hom ressuscita en la mesura que obté el coneixement, la gnosi”. I cita un text del tot representatiu que es troba en l'evangeli de Felip: “Els qui diuen que moriran primer i després ressuscitaran estan en un error. Si no reben primer la resurrecció mentre viuen, quan morin, no rebran res” (73,1-5).

“El gnosticisme és un moviment de pensament i d'acció que s'estén en els segles II i III i fa referència a un cristianisme primitiu de pensadors més interessats en l'intel·lecte que en l'humanisme de Jesús. Són uns cristians més desconeguts perquè no només no van acabar per imposar les seves tesis sinó que, a més, els coneixem a través dels que sí que les van imposar i, per tant, el seu retrat s'ha fet des de la mirada esbiaixada dels vencedors”, explica Armand Puig. Es tracta dels evangelis de Tomàs, de Maria (Magdalena), de Judes i de Felip, així com l'evangeli de la Veritat i l'apòcrif de Joan. Els textos han estat traduïts directament del copte al català per Xavier M. Vicens Pedret.

ELS ALTRES...

Efectivament, després de la mort de Jesús i durant els primers segles següents, els primers cristians van voler explicar la seva vida i les seves obres i, en escriure el que recordaven i el que els arribava del boca-orella i de la tradició oral, van crear el relat evangèlic. Només quatre dels molts documents que explicaven qui va ser Jesús de Natzaret i què predicava (els de Mateu, Marc, Lluc i Joan) es van convertir en els evangelis canònics. Els altres, per diverses raons, van quedar exclosos del cànon oficial de l'Església i són coneguts com a evangelis apòcrifs. Tot i així, alguns dels relats inclosos en els apòcrifs l'*Evangelí aràb de la infància* o l'*Evangelí armeni de*

Armand Puig, amb el seu segon volum sobre els evangelis apòcrifs. Aquest, dedicat als gnòstics JOSEP LOSADA

la infància, per exemple, entre els quals la descripció de la nit que va néixer Jesús, l'estrella d'Orient que va guiar els tres mags perses i els presents que aquests van fer a Jesús, s'han inclòs en la tradició cristiana. Els textos apòcrifs gnòstics no s'han inclòs en aquesta tradició perquè la majoria es van descobrir molts segles després i tot just ara, més de 2.000 anys després, surten a la llum noves teories. L'anàlisi del que diuen serveix per acabar de completar i dissertar sobre la figura de Jesús i del cristianisme i per analitzar les raons del perquè uns textos sí i uns altres no varen ser acceptats.

L'evangeli de Tomàs es va localitzar el 1945 a Nag Hammadi (a l'Alt Egipte) entre

13 còdexs que havien estat amagats en un monestir. “Probablement els havien amagat el s. IV, quan els gnòstics van ser perseguïts i considerats herètics. Els còdexs estaven traduïts del grec al copte i algú els va amagar en una tomba d'un monjo.”

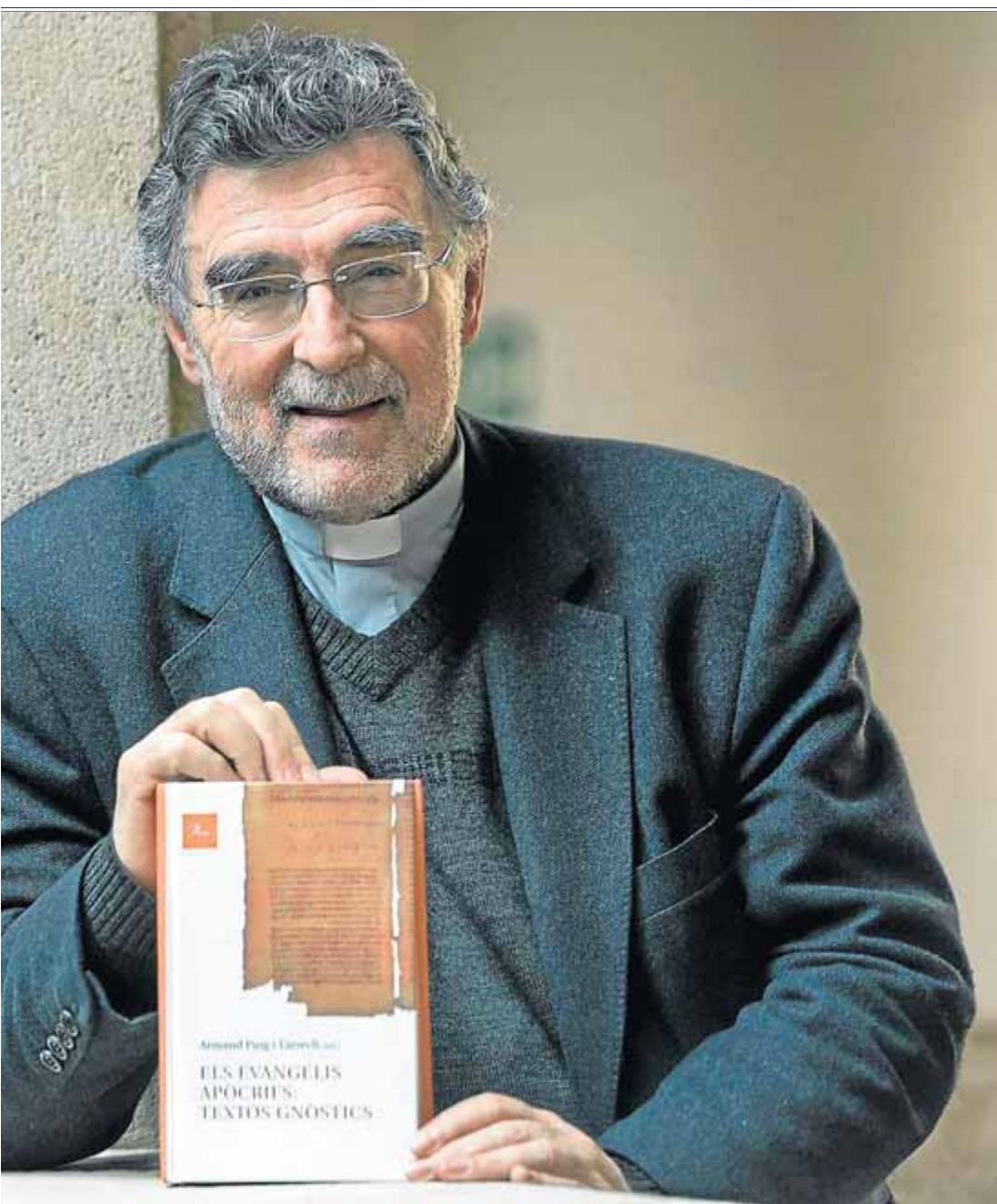
L'evangeli de Maria va ser descobert el 1896 i el polèmic evangeli de Judes no va ser llegible parcialment fins al 2006. Formava part de l'anomenat còdex Tchacos que, tot i ser localitzat en bon estat el 1978, va passar per les mans de diversos marxants i antiquaris d'arreu del món, que el van doblegar i maltractar fins que finalment un marxant nord-americà el va congelar per conservar-lo, fet que pràcticament el va destruir. El 2001 el va comprar

“

L'evangeli de Tomàs es va localitzar el 1945 a Nag Hammadi, i el de Judes no va ser restaurat fins al 2006

là

El biblista Armand Puig recopila i analitza els evangelis de Tomàs, de Maria (Magdalena), de Judes i de Felip, l'evangeli de la Veritat i l'apòcrif de Joan

la National Geographic Society nord-americana, que el va reconstruir en un 85% i es va poder fer públic el 2006. “Aleshores hi va haver un gran rebombori perquè en aquell moment va semblar que Judes era el deixeble bo, el positiu i això va sacsejar la interpretació tradicional.”

JUDES

Efectivament, i segons Armand Puig, l'evangeli de Judes (“una revelació feta a Judes abans de la mort de Jesús”) representa, amb l'apòcrif de Joan, el gnosticisme més dur. El de Judes, diu Armand Puig, “és un text molt insòlit, molt a la contra. Judes apareix com un personatge no negatiu però tampoc totalment posi-

tiu”. “El cert –diu el biblista– és que analitzant el text, Judes apareix com algú que ni està del tot en el regne de la llum ni és llunyà d'aquest regne, s'està a la porta.”

El cas de l'evangeli de Maria Magdalena –per l'Església d'Orient apòstola dels apòstols perquè va anunciar als apòstols que Jesús havia ressuscitat–, és molt important per analitzar i entendre la importància de la dona en el cristianisme primitiu i, en tot cas, per preguntar-se “què ha passat perquè el discurs apostòlic sobre la igualtat home-dona, d'altra banda molt propi de l'apòstol Pau (“tots sou u en Crist Jesús”, Gàlates 3, 28) i del mateix Jesús, s'hagi difuminat? Els gnòstics, doncs, se'ns revelen avui de plena actualitat.

Llibres

Manual cristià d'autoestima

Bernabé Dalmau

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
El monjo Bernabé Dalmau pretén estimular la confiança profunda de l'individu en si mateix. En la manera de descriure l'autoestima, ho fa com a llibre confessional, descaradament cristià però no irrespectuos amb ningú.

No sóc d'aquest món

Gaspar Hernández

Edicions B. Grup Z.
El periodista explica el cas d'Enric Corbera, un català que viatja pel món dient que “res no és real” i que “vivim en un somni”, i amb aquest discurs omple auditoris a mig món. És un il·luminat? És un guru? Què s'amaga darrere el fenomen d'aquest home que, segons els seus seguidors, fa miracles?

La càbala

Mario Javier Saban

Editorial Kairós

La càbala estudia com funciona l'univers i l'ésser humà des del misticisme jueu. El professor Saban, que imparteix cursos de càbala a tots els nivells, presenta una obra molt completa sobre la dimensió transpersonal de l'espiritualitat jueva.

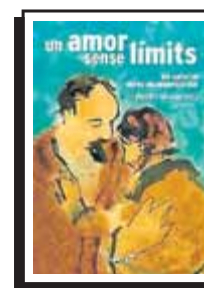

Un amor sense límits

Norbert Miracle

Editorial Claret

El llibre que teniu entre mans ressegueix les anomenades «catorze obres de misericòrdia», set de corporals i set d'espirituals, segons la tipologia emprada en els tradicionals catecismes catòlics, que molts havíem après d'infants, i que són de la més urgent d'actualitat.

La Caputxinada

Clara Fons Duocastella

Editorial Mediterrània

Cinquanta anys després de *La Caputxinada*, el llibre explica com van viure els pares del convent dels caputxins de Sarrià, liderats pel pare Joan Botam, aquella revolta contra el franquisme.

Torras i Bages

Diversos autors

Bisbat de Vic

En el centenari de la mort del patriarca i pare espiritual de Catalunya, el bisbat de Vic edita la biografia i el pensament del qui fou bisbe de Vic. També s'hi troba una selecció dels seus textos.

